

PROPRIETAR — DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

In șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

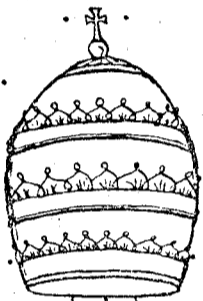
Unitatea

Foaie bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

Annuntio vobis gaudium magnum

Habemus Papam

Card. Eugen Pacelli—Papa Pius al XII-lea

Din balconul lui „San-Pietro“ s'a rostit, Joi în amurg de seară, veste de bucurie peste lume: Habemus Papam! Cel de al 267-lea urmaș al lui Petru a primit, din rânduială divină, cutremurătoarea putere și răspundere care leagă cerul cu pământul! Cardinalul EUGEN PACELLI va cărmui de-acum, sub numele de PIUS XII, naia bisericii lui Hristos spre limanurile păcii și ale veșniciei.

Nu numai Roma, ci lumea întreagă a primit cu entuziasm fără seamăn marea solie și peste toți s'a revărsat întâia binecuvântare dată de Pius XII „Urbi et Orbi“. Și tuturor, fărăosebire, le trimite cuvânt de pace, de frățietate, nădejde de mai bine Vicarul lui Hristos Răscumpărătorul tuturor.

Poate niciodată, în cele 19 veacuri ce s'au scurs, cuvântul lui Petru n'a avut răsunet mai larg și n'a fost primit cu atâta înțelegere și respect. Salutând pe Pius XII, presa mondială are aceeași bucurie unanimă care a călăuzit colegiul Cardinalilor în fericita alegere, făcută în abia câteva ore.

Este îmbucurătoare și plină de adânc înțeles această unanimă bătaie a inimii universale. Ea este un întreit omagiu și semn al unor mari prefaceri prin care a trecut duhul lumii noastre.

Omagiu Bisericii lui Hristos. — Neamurile încep a înțelege că acum, când toate se clatină, o singură putere stă nemișcată, înfruntând cu seninătate urgia: catedra lui Petru. Acum, când se lasă noapte grea peste înțelepciunea deșartă a omului încrezător în tunuri și purtător de răsboaie, o singură învățătură mai poate face umană viața oamenilor: lumina divină a dreptății și iubirii creștine, pe care o poartă în fruntea noastră Vicarul lui Hristos. Imensul prestigiu de care se bucură Vaticanul, este un omagiu adus lui Hristos de lumea care l-a pierdut și ar vrea să se apropie iarăși de El!

Omagiu memoriei lui Pius XI. — Lumea nu va uita curând figura lui de uriaș al spiritului; lupta lui titanică împotriva noului păgânism al extremismului; eforturile eroice pentru salvarea păcii, nici adâncă pricepere cu care a știut proiecta lumina principiilor eterne în vâlmășagul haotic al sbuciumului de azi.

Omagiu, în sfârșit, personalității excepționale pe care o duce pe scaunul papal Card. Pacelli, acum Pius XII. Satisfacția unanimă cu care e primit, nu este numai un acout de respect și încredere consimțit unui necunoscut ajuns în cel mai înalt loc de prestigiu moral al lumii. Lumea nouă cunoaște tot atât de bine ca și țările și cancelariile Europei pe strașnicul secretar de stat al Vaticanului din ultimul deceniu. Drumul pe care va merge nu este enigmă, ci carte deschisă pentru toți. Și de toți aprobată, cu anticipație.

De sigur, viitorul e în mâinile lui Dumnezeu. Dar, după orice judecată omenească, rar a urcat pe scaunul lui Petru o personalitate atât de puternică, atât de destoinică pentru acea-

stă întâie magistratură divină-umană. Cele două lumi, eternitatea și vremelnicia, sunt armonizate atât de norocos în figura spiritualizată a lui Pius XII, încât nu ne putem îndoi o clipă de priceperea cărmaciului pus să îndrumeze destinele Sionului. — Pius XII este acasă deopotrivă în lumea credinții, ca și în vârtejurile furnicarului omenesc.

Teolog desăvârșit și ascet de pietate pilduitoare, el s'a identificat deplin cu rosturile Bisericii, pe care le cunoaște ca nimeni altul. Râvna pentru suflete îl făcea să-și găsească, în mijlocul celor mai apăsătoare griji, vreme pentru a spovedi ceasuri întregi în confesional ori a ține lecții de catehism sufletelor nevinovate de copii.

Iar dacă lumea se închină memoriei lui Pius XI, apoi e sigură de pe acum că Pius XII va merge pe aceleași cărări. Nimeni n'a fost mai aproape de regretatul Pontifice. Nimeni nu i-a cunoscut mai bine și nu i-a interpretat mai fidel gândurile. Și e sigur că în isbânzile de ieri își are partea sa, nu numai de muncă ci și de merit, actualul urmaș al lui Petru.

Pe deasupra, Pius XII are și talente personale cu totul excepționale. Cunoaște nu numai cerul, ci și pământul, și pe puternicii lui cu toată țesătura artei lor diplomatice. Vede în adâncul sbuciumului social cu aceeași limpezime cu care în confesional pune diagnosticul și dă leac tămăduitor sufletului căzut pradă răului. Și i-a dat Dumnezeu puterea cuvântului în așa măsură cum puțini muritori au avut-o. S'aprinde, când vorbește, ca un stâlp de foc și de vrajă. Și vorbește, ca apostolii Rusaliilor, în toate limbile mari ale lumii, ca să poată fi înțeles de toți credincioșii săi.

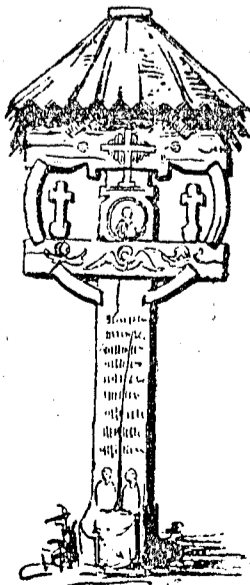
Acestea toate știindu-le, luăm parte vie la bucuria generală, împreună slăvind pe Dumnezeu care a pus în fruntea bisericii sale un astfel de Păstor. Ne bucurăm deosebit ca români.

Suntem siguri că El va avea pentru noi inima lui Pius XI ale cărui gânduri le-a împărtășit. Și mai știm, și altfel, dela toți fruntașii noștri cari îl cunosc, că noul nostru Papă are pentru neamul românesc o prietenie cu totul osebită. — Pentru aceasta, laudă nouă aducem lui Dumnezeu.

Din parte-ne, ținem să asigurăm pe marele nostru Părinte dela Roma, că Biserica românească unită merge fără șovăire pe drumul misiunii sale, de care este deplin conștientă. Nici o furtună nu-i va putea sgudivi credința și nici o putere din lume nu o va putea rupe de maica originii și a credinții sale. Este convinsă că lucrând așa împlinește nu numai porunca veșnică a Mântuitorului, ci face și neamului românesc serviciul cel mai mare cu putință.

De aceea, Biserica noastră unită cu Roma n'are dorință mai fierbinte decât să laudă întreg neamul românesc cântând lui Pius XII: „Tu ești Petru...“

Intru mulți ani, Stăpâne Sfinte!

Alegerea lui Pius XII

Până era încă în viață, figura lui Pius XI domina înălțimile spirituale ale lumii. Cât a stat pe scaunul lui Petru, a fost un far de îndreptare în mijlocul vârtejului universal ce stă să ne înghită. Omenirea simțea că ochiul de alpinist al moșneagului alb din Vatican vede împede, vede larg în zări și pătrunde adânc în rostul sbuciumului general. De aceea glasul lui, vestitor de pace și dreptate, avea răsunet dela margini până la margini.

Clar moartea lui a fost o faptă mare, în folosul umanității. Ea a realizat, cel puțin pentru o zi, marele vis pe care l-a urmărit viața întreagă: înfrățirea tuturor în gânduri și simțiri. Lângă catafalcul lui Pius XI s'a întâmplat această minune: au bătut în același ritm inimile lumii întregi; s'au înfrățit popoarele în același respectuos omagiu închinat măreției pe care o reprezintă spiritul în lupta lui cu materia, divinul pus în fața pământescului. Și toți, de toate limbile și culorile, și-au dat seama de importanța primordială pe care o are în vuetul vremelnicele acea forță morală, întâia între toate, pe care o reprezintă Scaunul verhovnicului Petru.

Pius XI a murit senin. Moartea lui a cutremurat, totuși, lumea și umbra lui de urlaș plătește și astăzi printre noi. — Dar viața își are poruncile sale neînduplecate. Ea privește în viitor. Abia s'a așezat trupul rece al lui Pius XI spre veșnică odihnă, aproape de cenușa lui Petru, în Vatican au și început cu mare zor lucrările pregătitoare pentru desemnarea noului Vicar al lui Hristos.

In așteptare

S'au săvârșit toate la vreme, după amănunțitele și cuminițele rândueli ale sfintelor canoane. Cu înțeleală și pricepere s'au rânduit chiriile pentru cei 62 cardinali, pentru însoțitorii lor și personalul necesar, 270 de persoane în total, cari aveau să fie scoși din lumea noastră, zăvorși și zidulți în completă izolare,

până la împlinirea marelui eveniment. — Pentru ca toți cei în drept să poată sosi, ziua deschiderii conclavului a fost fixată pe 1 Martie, termenul ultim îngăduit de canoane.

Intre timp, atențiunea lumii a fost fixată asupra Vaticanului. Presa a înregistrat zi de zi mersul evenimentelor, înaintarea lucrărilor pregătitoare, sosirea Cardinalilor dela cele margini ale pământului, slujbele și rugăciunile publice ce se făceau, ca și prognosticurile privitoare la persoana ce va fi aleasă. Așa s'au scurs zilele așteptării. Rând pe rând, Cardinalii au sosit cu toții. Cel mai tânăr dintre ei, Cereira al Lisabonei, a ținut să fie cel mai „modern”: a coborât din văzduh, venind cu avionul.

În amurgul zilei de 1 Martie totul era împlinit după poruncă, conclaviștii au intrat cu solemnă procesiune în casa ale cărei porți s'au zidit îndată în urma lor.

Vineri dimineața, 2 Martie, piața San-Pietro era un furnicar de oameni; iar în depărtări, pe tot rotogolul, redacțiile gazetelor stăteau cu urechea la telefoane și la radio, pândind veștile menite a satisface nerăbdătoarea curiozitate a mulțimilor. — La ora 11, deasupra capelei Sixtine a început a se ridica un sul de fum. Alb ori negru? Nu se putea distinge bine, la început. Mulțimile din piața San-Pietro stau în așteptare încordată, legănându-se între speranță și teamă. Iată însă că enigma se lămurește. Coloana de fum se face neagră și grea, ca inimile privitorilor. — Fenomenul se repetă după o oră. Nici al doilea scrutinul n'a dat majoritatea cerută, de două treimi.

După amiază, piața San-Pietro e o mare de capete. Nădejdiile cresc. Ascultăm, la radio, vuetul mulțimii ce freacă în așteptare, auzim rugăciuni rostite în comun, imnuri religioase și glasul „speakerului” dela stațiunea Vaticanului dând explicații și tâlcuind evenimentele. La 6²⁰ se face dintr'odată liniște mare. Se arată „fumul” aducător de vești. Toate privirile fixe;

nici un cap nu se mai mișcă. În clipa următoare, o explozie formidabilă de entuziasm: *Habemus Papam!* Fumul era alb. — Insoțitorii nu se poate descrie. Cântări de mulțumire se ridică, puternic ca valurile mării, spontane din mulțime. Pornesc, cu dangăt solemn, clopotele mari ale lui San-Pietro, svonul cărora îl prind îndată sute și sute altele, toate clopotele Romei eterne, cutremurând văzduhul cu valuri de bucurie.

În curând va trebui să apară în balconul celei dintâi biserici a lumii Cardinalul diacon spre a vesti lumii numele noului Cap al creștinătății. Dar minutele par acum mai lungi decât orele. Nerăbdarea crește cu fiecare clipă. În sfârșit, iată, se zărește capul cortegiului care-l însoțește. În urmă apare figura Cardinalului. Aplausele și strigătele se înalță ca furtună. O clipă încă, și se face liniște profundă. Cardinalul, în fața microfonului rostește, cu glas de tenor răsunător, în care vibrează adânc emoție, formula consacrată pe care megafoanele o revarsă peste cetatea eternă, iar microfoanele o duc în lumea întreagă:

Annuntio vobis gaudium magnum: Habemus Papam! — (ovații) *Eminentissimum Reverendissimum Dominum, Dominum Eugenum* — nu mai poate continua: uralele mulțimii izbucnesc cu putere indescriptibilă. Trebuie așteptat să se potolească. Atunci Cardinalul întrece fraza — *S. Romanae Ecclesiae Cardinalem Pacelli*. — Insuflețirea e delirantă. Dar vocea puternică a Cardinalului răsună din nou în megafoane: *Te Deum laudamus!* — Un glas de putere formidabilă, zecile de ore din Piața San-Pietro își toarnă tot entuziasmul în toată bucuria și toată recunoștința față de Dumnezeu în acordurile de neînchipuită putere și în imnul de laudă. Urmează alte cântări. După un minut în minut, trebuie să apară în balconul Sfântul Părinte însuși, spre a da întâia sa blăscuvântare, urbi et orbi. Strălucitul cortegiului care-l însoțește din capela Sixtina, unde a primit întâiul omagiu al Cardinalilor, se și zărește. Murmur, ca de ape mari, tremură în aer. Silueta înaltă, transfigurată, ca din icoană, a noului Pontifice, primit cu urale

Foia „Unirii”

Denunțarea omonimului

Pr. Dr. Ioan Stanciu-Unitul

Din Tiparul Tipografiei Săteanului, Sibiu, a ieșit în 1938: „*Legea noastră strămoșească și unirea în lumina istoriei*” de Preot Profesor Dr. Ioan Stanciu. Acest omonim, ortodox însă sau neunit, pe spațiu de 110 pagini, vrea să combată: „Religia strămoșilor” de Dr. Nicolae Lupu, (ed. Blaj, 1935) și broșura mea: „Religia strămoșească a Românilor”, (ed. Craiova 1937). Pe cei ce doresc să se convingă în adevăr dacă omonimul a distrus (cum crede), ori nu lucrările pomenite, îi rog să citească lucrarea însăși. Aceasta e mijlocul cel mai bun pentru formarea convingerii.

Mărginindu-mă la partea care privește scrișul meu, țin să arăt că omonimul a falsificat adevărul, citând între ghilimele ceea ce nu este în broșura mea. De ex.: la pag. 26—27 citează: „Ungurii catolici au împiedecat desnaționalizarea noastră prin Bulgari, aceasta se datorește în primul rând papei dela Roma care veghează asupra noastră și ne recomandă în epistole către regii unguri catolici”; pe când la mine, (p. 13), este: „Că Ungurii catolici au împiedecat desnaționalizarea noastră prin Bulgari, aceasta se datorește în ultimul loc tot Papei dela Roma, care veghea asupra noastră și ne recomandă în

epistole către regii unguri catolici”. Iar la pag. 57 (referindu-se la mine p. 7) zice: „*iată dar că și în țările române a înflorit catolicismul, dar perfidia ortodoxiei bizantine ne-a stricat tot rostul*”. Acest text nu există în broșura mea, nici măcar ca sens, totuși îndrăznește omonimul să mă învinuiască de „astuție”, iar sfinția sa se laudă în „încheiere” că a spus adevărul adevărat, cu dragoste și fără patimă.

Am putea să ne oprim aci, căci ar fi suficient. Totuși să-i mai spunem ceva:

Omonimul numește credința noastră „*unație*”, nu unire sau catolicism. Confundă descatolicismul (unirea) cu ritual și limba liturgică și cu jurisdicția, ceea ce n'am făcut noi. Catolicismul însă și unirea e tot una pentru noi, căci sub catolicism (unire) înțelegem o unică biserică *universală* cu un singur cap și cu o singură doctrină divină. Această definiție o luăm dela sf. Ciril, patriarhul Ierusalimului (348—386): „*Catolică se numește pentru aceea că este extinsă în toată lumea, dela o margine până la alta a pământului și pentru că despre toate învață toate dogmele cari trebuie să vină la cunoștința tuturor neamurilor*”. (vezi: Catecheses, c. 18 n. 23). — Iar sf. Pactan, episcop în Barcelona, († 390), în epistola 1, cap 4, zice: „*Mie îmi este numele creștin, iar conumele catolic*”. — De aceea de numele de eretic poporul nostru se repară prin numire când își zice catolic”.

Omonimul zice că este ortodox și spune să nu-i zicem, neunit și că ortodox însemnează dreptcredincios, iar dacă se numește așa, așa

și este. La această afirmație îi dovedesc că contrazice cu sf. Tarasie patriarhul Constantinoplei, (784—806), sfânt cu adevărat ortodox care în epistola către Papa Adrian scrie: „*Oră autoritate episcopască este supusă primăriei tale celei de căpetenie; ortodoxia este cine nu se închină scaunului care șade corifeul Apostolilor, celor noi și pe toți credincioșii ne învață ne cărmuiește*”. Dacă omonimul primește învățătura sf. Tarasie, atunci îl socotesc și eu ortodox unit sau catolic. Altfel tot neunit îi zice totdeauna. Susținem că toți sfinții Părinți orientali sunt catolici, căci învățătura lor conformă Sfintei Scripturi și de aceea ne aducem să confirmăm credința noastră catolică, ceea ce frații neuniți nu pot face, căci ei cred ca Sfântii Părinți, deși spun că îi cinstesc.

Omonimul adună în lucrarea sa toate cinstirile și la toate ar vrea să răspundă. Ispt se vede.

Noi „papistășiții” nu obișnuim a face ci când vorbim despre un subiect, ne ocupăm numai cu el. Altfel însă face omonimul când declară apodictic, de ex., la p. 46: „*Papa a fost episcopul Romei (nu sunt dovezi) și în capul celorlalți apostoli (nu e drept)*”. În această se achiță la fiecare chestiune. Dar abia de ce nu poate combate dovezile aduse de noi cărțile vechi ale bisericii ortodoxe, și să dea dească cumcă acelea nu s'au modificat? *Rhodus, hic salta!* Vorba ceea: *Sutor ne crepidam!* — cum apostrofează omonimul pe

ovașii care nu se pot descrie. Dar trimbițele de argint ale crainicilor papali vrăjesc din nou liniștea. În microfon se aude vocea limpede a lui Pius XII: *Sit nomen Domini benedictum*. Răspunde într'un glas mulțimea: *Ex hoc nunc et usque in saeculum*. — Papa: *Adjutorium nostrum in nomine Domini*. R.: *Qui fecit coelum et terram*. — Genunchi și capete se pleacă. Dreapta Sfântului Părinte se ridică spre binecuvântare: „*Benedicat vos omnipotens Deus, Pater et Filius et Spiritus Sanctus*”. — Amen! Isbucnește cu putere mare din piepturile mulțimii, care începe din nou aclamațiile entusiaste ce nu vreau să mai contenească, în vreme ce Vicarul lui Hristos împarte binecuvântări în toate direcțiunile, spre cele patru margini ale globului pământesc. Milioane și milioane de credincioși, stând cu sfântă emoție lângă aparatele de radio, la parte la această imensă bucurie care stă să cutremure maestoasele ziduri ale lui San Pietro, și primesc cu smerenie această întâle binecuvântare ce le sosește din atâta depărtare, pe aripi de unde nevăzute. — Smeriți ne însemnăm și noi cu semnul biruitoarei cruci și răspundem, deodată cu mulțimile Romei, un „Amin”, din adânc de inimă.

Date din viața lui Pius XII

Este explicabilă bucurie excepțională cu care Roma a primit alegerea Card. Pacelli. El e roman în toată ființa lui. Roman prin naștere, prin educație și identificat deplin cu Roma, cu viața și țintele Vaticanului, printr'o lungă și binecuvântată activitate care s'a desfășurat întreaga pe altarul idealurilor mari ale catolicismului. Se explică tot așa de ușor bucuria generală cu care a fost primită vestea alegerii lui în lumea întreagă, ca și împrejurarea, atât de rară, că alegerea lui a putut fi vestită în după-ameza celei dintâi zile a conclavei. Era doar părerea unanimă, a tuturor, că el este cel mai indicat să ia succesiunea lui Pius X. Singura teamă era cea cristalizată de lungă experiență a populației romane: cine intră în conclave papă, iasă cardinal. De astă dată însă — slava Domnului — proverbul a fost desmințit. Card. Pacelli a intrat

și a ieșit Papa din conclave. Fiindcă nu se putea, pentru zilele noastre, o alegere mai norocoasă.

Născut la Roma, în 2 Martie 1876, fiul decanului avocaților consistoriali a fost ales Papă tocmai în ziua când împlinise anul 63 al vieții sale. În cetatea eternă și-a făcut și studiile toate luând cu strălucire doctoratele în filosofie, teologie și drept. Preoțit în Martie 1899, își începe cariera ca modest secretar în Secretariatul de stat, împlinind rând pe rând o serie întreagă de oficii, cari i-au înlesnit o adâncă cunoașterea a întregului mecanism al Curiei Papale. Așa, a fost, între altele, consilier la S. Oficiu și al S. Congregațiunii Consistoriale. În afară de alte calități excepționale, a dovedit și un foarte pronunțat simț diplomatic. De aceea i-s-a încredințat în curând unul din cele mai delicate posturi ale diplomației vaticane: acela de nunțiu la München (20 Aprilie 1917) și mai apoi la Berlin (22 Iunie 1922). Între timp, la 23 Aprilie 1917 a fost numit arhiepiscop titular de Sardes și consacrat de însuși Benedict XV în capela Sixtina, anul următor, în 13 Mai.

Anul 1929 aduce o schimbare hotărâtoare în viața lui: în 16 Dec. a acestui an a fost creat Cardinal-preot, primind pălăria la 19 Dec. a aceluiași an. Foarte curând, la 7 Februarie 1930 a fost numit Secretar de Stat, și Prefect al Congregațiunii Afacerilor bis. extraordinare, slujba cea mai delicată și cea mai grea Curia papală, mai ales marele vremuri de excepțională răutate și de nesiguranță generală. Felul cum a știut împlini această încredințare deosebit de grea, se cunoaște. Aprecierile lui Pius XI a atâtor guverne și regi, ca și încrederea supremă pe care i-a arătat-o din prima clipă votul colegiului Cardinalilor, sunt certificate de strălucire neîntrecută.

În afară de desfășurarea norocoasă a afacerilor atât de încurcate pe care le conducea, Card. Pacelli a găsit răgaz și pentru împlinirea unor misiuni excepționale și de mare răsunet. În 1934 a reprezentat pe Papa la congresul euharistic dela Buenos Aires; în 1937, ca „legatus a lahere”, a consacrat catedrala dela Lisieux în cinstea Sfintei Tereza; iar în 1938 a prezidat congresul euharistic dela Budapesta. — Pretutin-

deni, prezența lui a dat strălucire excepțională adunărilor și a lăsat amintiri neșterse. Aceia care au avut fericirea de a-i asculta și numai odată cuvântul purtător de vrajă, nu-l vor mai uita nici odată. Diplomat născut, dar și orator cu totul excepțional. Il ajută în aceasta și marele talent de limbă pe care îl are: vorbește fluent și bine toate limbile mari și ține cuvântări cu aceeași ușurință în toate, trecând fără greutate dela una la alta. Așa se explică amintirea entuziastă ce-a lăsat-o în cele două Americi pe care le-a vizitat; în Franța care i-a făcut o primire triumfală de care nu s'au împărtășit nici regii; în Germania care îl cunoaște de când a fost acolo reprezentant al Sf. Scaun.

Nu numai arhieriei, ci și aceia dintre diplomații și fruntașii vieții românești, pe cari i-a primit ne dau o asigurare care va servi spre mare bucurie tuturor fiilor acestei țări: *noul Papă, ea și înaintașul său este un sincer și devotat prieten al neamului nostru*.

Primit cu însuflețită iubire de lumea întreagă, concentrând în sine încrederea tuturor, nu numai a Bisericii ci și a țărilor atât de sfășiate și îndușmănite, Papa Pius XII își începe pontificatul sub cele mai bune augurii. Facă cerul ca bunele lui vreri să biruiască și pe urma strădaniilor lui să răsără binecuvântarea, înălțarea, pacea și sfințirea lumii noastre!

Blajul în sărbătoare

Aparatele de radio s'au bucurat de mare cinste toată ziua de Joi. Și cei cari au avut răbdare, s'au bucurat de răsplătă. Câteva minute după oara 6, au primit vestea mult dorită și apoi binecuvântarea lui Pius XII. Bucuria a fost mare și frații alergau dela unul la altul vestind fericita întâmplare.

Dimineața următoare orașul era în sărbătoare. Pe clădirile institutelor se legăna maestos steagul papal. — Apoi, în catedrală, după liturghia înaintesfințitelor, o *sfântă slujbă de mulțumită* lui Dumnezeu. După rugăciunea Amvonului a rostit o însuflețită cuvântare ocazională I. P. S. pâr. *Mitropolit Alexandru*, reliefind personalitatea noului Pontifice Roman. S'a cântat apoi Doxologia cea mare, iar înaltul Ie-

Dânsul trebuia să combată în lucrarea sa unicul subiect al lucrării noastre, aducând bine înțeles argumente, nu afirmații, nici să falsifice textele noastre. După aceea putea să ia pe rând subiectele dogmatice pe larg, dovedind, nu plătindu-se cu: „nu sunt dovezi” — „nu e drept”.

Cât despre „*Jurisdicția Papii în Ilirie*”, o să răspund și la asta cu proximal prilej. Despre „Ritul liturgic la Români” am scris și voi mai scrie. În numita broșură am redat numai afirmațiile istoricilor ortodocși. Repet însă că din rit ori din limba liturgică nu facem ceace se zice „*illatio*” la credința catolică.

Stanciu — neunitul ne numește „*rătăcitori pe noi, pe uniți*”. Am fi așa, dacă credința noastră unită (catolică) și numai într'un singur punct s'ar contrazice cu: Sfânta Scriptură, cu Sfinții Părinți orientali, cu Conciliile ecumenice, cu vechile simboale de credință, și cu cărțile vechi ale bisericii ortodoxe. Dar e tocmai contrarul. De atâtea ori am cerut să ni se combată argumentele aduse din aceste izvoare în favorul credinții noastre unite (catolice). Iar pentru a vedea cine „*pervertește adevărul*”, cum suntem acuzați în prefața omonimului, e suficient să se vadă încă odată contrapunerile dela începutul acestui răspuns și tot ce scrie dânsul dela p. 1—110. — În toate discuțiile, frații neuniți se leagă mereu de actul unirii dela 1700 și spun cum s'a făcut și cum nu s'a făcut. Ar vrea adevărat să scoată așa că noi nu am fi uniți, sau cel puțin poporul. Dar poporul are credința ce i-o dă preotul, deși aceasta, de ex. face ex-

cepție la poporul condus de preoții neuniți, care crede firm în existența purgatorului prin practica pomenilor și rugăciunilor, alimentată de preoți, deși omonimul meu în a sa lucrare o socotește rătăcire ca și pe altele.

Dar credința cea adevărată e un dar al Domnului și nu o pot avea ceice o refuză; ea rezidă numai în mințile ascultătoare de Spiritul Sfânt ale creștinilor cu adevărat dreptcredincioși.

† Dr. Felician Bran

Discurs funeral ținut la 14 Febr. 1939 în Lugoj, la prohodul distinsului biserican și scriitor de **Dr. Nicolae Brinzeu**

Pe măsura ce cimitirul Lugojului se îmbogățește, neamul nostru românesc de dincoace de Carpați pierde iarăș un om, a cărui nume ne reamintește întreaga serla luptelor noastre, din Sătmar pân' la Săcele, lupte din alte vremuri, cari au intrat și ele în istorie, iar autorii lor, rând pe rând, intră în mormânt. Cine mai știe la noi, ce făcea la Satumare, acum 70—80 ani, preotul *Petru Bran*, ajuns acolo cu sufletul oțelit în atmosfera marilor frământări naționale dela Blaj dinaintea anului 1848? La Satumare era liniștea unui mormânt; acolo politica stăpânitorilor de atunci, cari în anii 1830 într'o ședință întreagă a dietei din Pojon se ocupase de chestiunea introducerii limbii maghiare chiar în Liturghia latină, reușise să impună amușirea

limbii române în biserica umilișilor Valahii. Preotul Bran, animat de sentimente curate și de un ne mai pomenit curaj, reintroduce cântarea românească la Liturghie — căci de aceasta e vorba, de ce cântă poporul, altfel partea pronunțată de preot la Liturghie s'a făcut totdeauna în românește. Reintroduce și predica în românește, iar celor câțiva opozanți puși la cale, când fug de predica românească, le arată foarfecile — cu cari se tund copiii la botez — și zice: „vedeți aceste foarfeci? Mai de grabă îmi tai limba cu ele, decât să vă predic în ungurește!”

Tot acest preot, Petru Bran, a început o acțiune viguroasă pentru ridicarea de biserică românești, de școli confesionale cu limba de propunere română, chiar la Satumare înființază al treilea post de învățător, procesele verbale ale parohiei nu permite să se redacteze decât în limba română, pe când stăpânitorii deja la 1844 aduseser lege, prin care obligau și consistoarele noastre să-și redacteze procesele verbale în limba maghiară. Ba Petru Bran a mers cu cutezanța atât de departe, încât a cerut chiar și primar român pentru Satumare! Este adevărat, că pe vremea aceea stăpâna absolutismul austriac, sub care mai puțin se putea afirma șovinismul maghiar. Iar Petru Bran a putut să meargă până acolo, încât a cerut respectarea drepturilor chiar și în învățământul secundar, reușind să obție o catedră de limba română la liceul Statului din Satumare, catedră, pe care a ocupat-o el, scoș

rară, încunjurat de sobor de preoți, a rostit, în genunchi rugăciunea pentru Papa. — Au fost de față la această sărbătoare a sufletelor, toate școlile Blajului, profesori, autoritățile bisericesti și civile.

Lăsământul Papei Pius XI. După trecerea la cele veșnice a celui ce a fost *Papa Pius XI*, au fost adunate diferitele hârtii cu dispoziții testamentare ale defunctului: câteva fițuice și ciorne autografe, cum scrie „*Osservatore Romano*” (25. II. 39), cu indicarea anumitor dorințe ale Augustului Suveran, privitor la felurite lucruri. Cea dintâi atare ciornă e din 31 Maiu 1927, iar cea din urmă poartă data de 16 Ian. 1939. Drept „en tē e”, toate aceste hârtii poartă majusculele IMI (= Isus, Maria, Iosif) Apoi cuvintele (în latinește): „*Tatăl Nostru care ești în ceruri... Vie împărăția ta, — fie voia ta. — Miluește-mă după mare mila ta. — Intru tine, Doamne, am nădăjduit; n'o să fiu dat de rușine în veac. — În mâinile tale îmi dau sufletul*”.

În partea dispozitivă a celei din urmă scrisori-lăsământ, stă scris: „*Celea ce urmează nu-maidecât sunt rânduelile mele de ultimă voință în Numele Sfânt al lui Dumnezeu cel bun și binecuvântat*”. După care lasă ca executori testamentari pe Msgrii Confalonieri și Diego Venini, despre cari notează: „*Scumpii mei și adevărații Prelați Domestici și împreună locuitori în toată vremea pontificatului meu, care n'a fost tocmai scurt*”.

Tot ce-i aparține ca daruri primite, etc. a lăsat Sf-lui Scaun, „iar din pușcui ce-mi aparține personal” (adauge Dânsul) „din puțină-mi agoniseală” a dispus să se facă parte unor rubedenii și câtorva — puține — persoane ce i-au prestat servicii, eventualul rest fiind a se reține operelor de binefacere. Câteva obiecte sacre și artistice au fost testate Muzeului Creștin al Bibliotecii Vaticane, respectiv câtorva așezăminte ce i-au fost cu deosebire dragi.

Pe una din pomenitele petecute de hârtie se poate citi dispoziția care arată mai bine ca oricare alte sufletul celui ce a conceput-o: „*Las, cu dor dorind, ca rămășițele-mi pământ*

tești — nestinse — să fie așezate în vecinătatea nemijlocită a mormântului lui Pius X de scumpă și venerată pomenire, care m'a adus la Biblioteca Vaticană, nu departe de ale lui Benedict XV, așisderea de scumpă și venerată pomenire, care la o atât de scurtă distanță înainte de moartea-i sfântă, m'a ridicat la scaunul S. Ambrosiu și S. Carol și la Sacrul Colegiu Cardinalițiu. Cei nenumărat de mulți, cari nu vor înceta să se roage la mormintele lor, vor avea (am toată nădejdea) un gând și o rugăciune și pentru nevrednicul lor urmaș. În tuas manus, Domine comendo spiritum meum

Așa dispune, simte și gândește un Papă în fața morții (*R. Negru*).

Lăsați copiii să meargă la Isus!

Copiii!.. Sunt nădejdea tuturor. Sufletele lor sunt așa de prețioase încât păgânul scriitor trebuia să recunoască că „*maxima debetur puero reverentia*”. Până sunt încă micuți și i apropie drăgălășenia și simplitatea; când sunt mai marișori, violciunea împreună cu nevinovăția. Și cum am vrea să-i știm tot așa, chiar după ce cresc mai mari! Cât de mult promite un tânăr, care continuă să și păstreze simplitatea, curățenia și violciunea, căreia i-se mai adaugă și generositatea!

La un moment dat însă, copilul se găsește la o încrucișare de drumuri. Când începe a-și da seama de bine și de rău când judecata lui începe să domnească, atunci el va apuca sau pe strada care îl face să continue așa cum am vrea să-l știm, sau va începe drumul obștor al păcatului drum ale cărui perspective sunt așa de deplorabile. Este drumul ce-l deplângem pentru atâta din tinerii noștri!

Cei cari trebuie să îngrijim de aceste smaralde, cari sunt sufletele copiilor spre acest moment din viața lor e necesar să ne îndrăgim privirile și speciala noastră atențiune. Căci atunci când copilul ajunge la momentul de care vorbim — atât de însemnat pentru viața lui —, norul nepriceperii în care a stat învăluit până acum, este risipit sau de vântul vieții

cu păcate, sau de soarele vieții bune. Al dându-și seama de ce e bine sau de ce e rău va începe o viață cu totul bună, sau un rău care răul va prinde tot mai tare rădăcină. Știm cât e de ușor a aluneca la vale, când dintâi pas a fost pus greșit! Oricât de mic fi copilul, odată ajuns la vârsta priceperii să cadă în păcate grele. Sf. Augustin despre sine: „*Tantillus puer et tantus peccator*” (Mat. c. I, 12), iar Sf. Gregoriu cel Mare povestește despre un copil ajuns în la vârsta de 5 ani.

Papa Pius X, îngrijorat de soarta copiii, ne-a dat decretul „*Quam singulari*” — o trivită lectură în postul Sf. Paștil — în decret se dau îndrumări, se repetă porunci pentru ca celor mici să li-se dea armătura fletească necesară pentru a putea să continue pe calea cea bună, pentru a fi imuni față de răul. Acest eficace vaccin sufletesc Sf. *Impărtașanie*. E delicat gândul Sf. Paștil care zice că e mai bine să între în viață încă candid al copilului Hristos, prin Sf. *impărtașanie*, înainte de a fi cuprins de păcat. Nu ne spune oare Conc. Tridentin că Sf. *impărtașanie* este nu numai „antidotul care scapă de greșalele zilnice” dar „ne și păstrează de păcatele grele”? Și de ce să lăsam sufletul copilului să devie casa diavolului, ar putea fi casa lui Hristos?

Iată deci mijlocul de a pune pe copil pe calea cea bună: Sf. *impărtașanie*! Ea este cheia de la suflet. Când se ivesc zorile ceperii să lăsam copiii să meargă — ba să-i conducem noi — la Acela ce îl cheamă din Sf. Chivot, zicându-ne: „*Lăsați copii să meargă la mine*”.

Altfel „se întâmplă — spune decretul — ca nevinovații copii, despărțiți de Hristos să le lipsească hrana vieții interioare, de urmează că tinerimea — lipsită de un aliment mai eficace, înconjurată de atâtea curse, zând candoarea — să se arunce în viața răutății *înainte de a fi gustat sfintele taine*”.

Cu cât vor primi mai repede Sf. *impărtașanie*, cu atât mai ușor se poate evita pierderea inocenței, pierdere pe care Pius

dela parohie prin o nesfârșită serie de intrigi, și la care catedră a funcționat mai târziu și marele luptător Vasile Lucaciu. A influențat la școală și o societate de lectură, unde ședințele începeau cu „*Deșteaptă-te române*” și se sfârșeau cu „*Mult e dulce și frumoasă...*” sau „*Hai să dăm mână cu mână...*” El însuși, Petru Bran a fost și un bun literat al vremii, despre care a publicat rânduri de apreciere, acum două săptămâni, regretatul Bogdan-Dulcă. Iar activitatea lui complexă a expus o mai zilele trecute, într-o conferință ținută la Satmare, profesorul Vasile Scurtu.

Cer scuze, onorat auditoriu, că pus în tristă situație de a vorbi despre iubitul nostru Frate Felician Bran, care astăzi ne părăsește, am început cu aceste evocațiuni. Dacă intonăm numai cântecul „*Eroi au fost...*” cu finalul „*pui de lei*”, poate nu eram pe deplin înțeles. Așa, pare că văd pe cel mai mulți dintre D-voastre luminându-se la față și zicând: acum înțelegem noi, cine a fost Felician Bran. Iar situația mea se ușurează mult prin aceea, că nu am decât să înșir date lapidare, din cari însă, ca din tot atâtea trăsături de penel, se va forma o figură, cum nu multe a avut Biserica și neamul nostru românesc.

Casa preotului Petru Bran, ca cele mai multe din cinstitele case preoțești, era plină de copii. Între acești copii cel mai mic, Felician, se născuse la 3 Martie 1864. La școală era deștept, sărguincios, nici nu a știut cum a tre-

cut prin școala primară și prin liceu. Luând maturitatea la anul 1882. Tata murise de 5 ani într'un sanatoriu, situația materială a familiei ori cât de consolidată prin harnicul preot-profesor, era expusă la multe încercări. Tânărul Felician se dedică altarului, fiind primit între bursterii diecezei de Oradea și trimis la universitatea din Budapesta. Aici face cei patru ani de studii, începând și examenele riguroase pentru doctorat, pe cari le continuă dela Episcopie, unde între timp el e numit în diferite funcțiuni, hirotonit fiind la 11 Dec. 1887 preot cellbe, iar la 6 Aprilie 1889 promovat fiind doctor în Teologie.

Nouă ani a petrecut la Oradea, în diferite funcțiuni, cari nu l-au cruțat de loc. Intelligent și expeditiv cum era, lui i-se încredințau toate serviciile cari reclamă muncă și râvnă. Episcopia avea secretar oficial, dar regretatul episcop M. haț Pavel, om cu mult simț practic și de o rară înțelepciune, îl avea pe Felician Bran ca pe cel mai intim al său. Într'aceea ocupă și catedra de limba română la liceul piariștilor din Oradea, frecventează cursurile Academiei de Drept de acolo, luând licența în anul 1895. În anul 1896 își ia avânt: e făcut protopop onorific, iar în toamnă e trimis vicar și arhidiacon al părților sătmărene, la Carei.

La această dată își avea deja și reputația literară bine stabilită. Ca teolog fusese cel mai agreat discipol al vestitului profesor de drept canonic Aschenbrier, cu care a continuat să rămână în legătură de corespondență. Teza lui

de doctorat: „*De jejuniis in Ecclesia Orientali*” a fost un eveniment în literatura de drept turgic, și a fost acoperită de elogiile din revistelor de specialitate românești și străine. Scrișul lui de mai târziu l-au meritat pe Felician Bran pe acest teren al dreptului canonic, încât la anul 1896 profesorul Aschenbrier trecând la pensie, l-a încurajat pe tânărul elev să ceară catedra, susținându-i partea sa. Dar nu se putea ca un român să ia catedră — afară de aceea a limbii române — și aceasta numai pe bază politică — la universitățile ungurești; în locul lui Bran a fost numit la Dreptul canonic un rutean renumit, care a scris un manual, pentru care adevărat autor din Austria l-a făcut proces de pliere.

Și val, acela pe care abia alaltăieri în vârsta de 75 ani l-a doborât moartea, la 1909, deci în vârsta de 45 ani, Felician Bran, îngrijorat de starea sanitară care îi părea serioasă, își ia un concediu nedeterminat în frumosul post ce ocupa și se retrage în țara țării, cu vestitele ei băi termale, cură și literatură, nescăpându-i nimic din ce se publica ori se discuta în materie de drept canonic; trăiește din retribuția modestă de tehet și poartă grija sufletescă a Românilor uniți ce se găseau în capitala Ungariei. Il găsește războiul și îl aduce o nouă și mai grea sarcină: îngrijirea soldaților români de la diferitele spitale ale Budapestei. Dar în anul 1914 Felician Bran e chemat profesor la Academiă teologică din Lugoj, și după nevoile de a

D. N. Crainic și moartea lui Pius XI

În hebdomadarul *Sfarmă Piatra*, din 19 Febr. a. c., d. Nichifor Crainic scrie cel dintâi articol intitulat „*La moartea Papei*”. Dintr'însul aflăm noi, aceștia ortodoxii, că „Papa Pius XI a închis ochii în emoția imensă (noi am fi zis adâncă) a lumii catolice, și, dincolo de marginile confesionale, în emoția lumii întregi. A fost o personalitate¹⁾ de mare linie și recunoașterea unanimă a acestui lucru justifică emoția unanimă. Pius XI era un erudit teolog... Extrem de conștient de răspunderea și misiunea ce i s-au pus pe umeri, s-a identificat în întreg me cu locul amețitor de înalt pe care-l ocupa... Ca italian asistând la vijelioasa renaștere a nației sale prin fascism, i-a dat coloritul religios. *Dacă naționalismul fascist a intrat în spiritualitatea universală a romano-catolicismului*, faptul se datorește de bunăseamă și acțiunii de discretă persuasiune a Papei...”

Și tot așa, potop de laude sau, cum ar zice Cicero, un pârâu torențial de elogi din pana maestră a unui ortodox, ba încă profesor de teologie ortodoxă, pârând multora un lucru nemai pomenit. Articolul e împărțit pe

¹⁾ Spun profetii, sclavii, Regii, că din tot ce-n lume-avem, — numai personalitatea este binele suprem (Eminescu).

Răsfoind decretul „*Quam singulari*”, găsec în el porunci mai vechi obiceiuri trecute și motive arzătoare, cari m'au făcut să aștern pe hârtie aceste rânduri, puține și nedăvărite. De ar fi însă numai o scântele ce s'ar putea aprinde, a-și fi nespuse de mulțumit. Căci să nu uităm, că asupra celor ce au răspunderea copiilor apasă și îndeplinirea de către ei a poruncii a IV-a bisericesti. Iar noi, preoții, va trebui să dăm la judecată mai multă seamă de sufletele celor mici decât de alpe celor mari...

Pr. Eugen Popa

cea dintâi pagină tipărită (a doua de fapt) în 4 coloane. Două coloane și jumătate sunt închinatelor celor mai fastuoase elogi aduse răposatului sf. Părinte. Căldura patetică a elogiilor neprecupețite face din articol o capo-d'operă de cugetare asupra vrednicilor și puterilor de înfățișare și de înfăptuire ale Catolicismului prin Soveranul său pontifice, Sfântul Părinte răposat.

Dar toată această frumusețe, această mistică transportată pe culmile senine ale cugetării sincere care încântă și aprople de Dumnezeu pe orice credincios, — fiindcă suntem după proprie mărturisire, dincolo de marginile confesionale, — este terfelită, este pângărită de dragul nu știu cui, din pricina nu știu cărei pricini, pe una și jumătate de coloană următoare, în care contrazicerea și — feriască Dumnezeu, să zic ineptia, ci neatenția la vârful condeiului, se resfață și să răsgăie în chip supărător peste măsură.

Pentru două pricini îi pare rău D-lui Crainic, că nu mai poate continua să elogieze memoria lui Pius XI. Întâia este atitudinea neirenică a Papei față de România, arătată prin faptul că a ținut să închee cu noi faimosul *concordat*. Prin aceasta a stârnit dușmănia noastră.

Așadară, oricât ne-am suci și ne-am învărti, atâta știm și noi: iară și iară concordatul! Dar aceste încăpățănate proteste împotriva concordatului sunt, înainte de toate, o *ne-cuviință față de stăpânirea românească*, care știe ea pentru ce a tratat, a încheiat, a ratificat și aplică acest concordat.

Dar mai știm și noi una-alta. Știe orice om cu socoteală, că concordat însemnează înțelegere, învoială, făcută tocmai pentru asigurarea liniștei și a păcii, pentru lămurirea prietenească a lucrurilor din care altfel s-ar putea naște neînțelegere. Vine acuma d. Crainic și ne spune că Papa care a făcut cu țara noastră o astfel de înțelegere pașnică, tocmai prin acea-

chiamă „dureroasă”. Este un drept sfânt al copiilor ca să li-se dea Isus, atunci când ei au mai multă lipsă de El, adeca tocmai în momentul când pot să ajungă la „dureroasa pierdere” prin care drumul ruinii rămâne deschis.

Dacă ne îngrozește decăderea morală a tinerimii noastre, dacă ne doare văzând atâtea suflete (ce ar putea fi curate) aruncate în mizeria destrăbălării, ar trebui să ne gândim mai adânc la decretul Papei Pius XI.

Acest decret nu conține numai gândiri delicate, numai îndemnuri, dar repetă toate poruncile conciliilor cari inculcă datorința de a primi Sf. Impărtășanie, tuturor credincioșilor ajunși la vârsta priceperii. Porunca de a se împărtăși cel puțin odată la an, la Paști, obligă și pe copiii ajunși la această vârstă. Dar când ajunge copilul la vârsta priceperii? Decretul „*Quam singulari*” tocmai vine să pună sfârșit d scutiilor și să determine sensul precis al acestor cuvinte: „vârsta priceperii” (Conc. IV din Lateran și Conc. Trident.) și „uzul rațiunii” (Codul can. latin). Vârsta priceperii sau uzul rațiunii — când cineva e obligat la primirea Sf. Cuminecături — coincide — (după decret) cu *inceputul* priceperii, cu aurora acestuia. Nu trebuie să așteptăm amaza priceperii, ci e destul ca copilul să *inceapă* a distinge binele de rău, pentruca să poată fi subiectul acestei sf. taine. Când zorile priceperii se ivesc în copil, atunci el e obligat să primească cel puțin odată în an pe Soarele sufletului său. Aceasta se întâmplă către anul al șaptelea, fie sub acest an, fie peste el.

În ce privește instrucția ce trebuie să o aibă acest copil pentru a putea fi admis la Sf. Impărtășanie, nu trebuie să-l ducă „la perfecta cunoaștere a învățaturii creștinești”, la complectă știință catehismului. E necesar doar ca această cunoștință să și-o însușiască mai apoi prin frecventarea oarelor de catehism, după dezvoltarea minții lui. Pentru Întâia Impărtășanie copilul trebuie să poată ști deosebirea dintre pâinea neconsacrată și cea consacrată, iar pe aceasta să o poată primi cu dragostea, pietatea și conștiința de care el este capabil.

ale războiului, este încărcat cu o mulțime de slujbe: dela registrator până la primnotariatul consistorial, toate el le făcea la cancelaria diecezană. Urmează un capitol dureros în istoria diecezei noastre: în 1919 — din cauza apelului ce îl fac tineretului nostru celealalte cariere — numărul teologilor scade atât de mult, încât Seminarul nu se mai poate deschide. Era vorba chiar de concentrarea tuturor teologilor noștri într'un singur seminar, la Blaj. De atunci vremile s'au schimbat, celealalte dieceze și au redeschis seminarile, al nostru în Lugoj nici azi nu funcționează, din cauza imposibilității de a intra în bugetul Statului. Destul că la 1919 profesorii dela seminarul nostru au fost ținuti să-și caute alte slujbe. Felician Bran a cerut catedra de drept canonic dela Universitatea din Cluj, dar nu știm să fi primit răspuns. I s'a făcut totuș cinstea de a se numi a postului de primarhivar al județului Caraș Severin de pe atunci, post ce azi nu mai există, dar care era de mare însemnătate pe vremuri. Aici a funcționat el până la anul 1925. Fiind și profesor la școala de notari din Lugoj. La 1925 a fost trecut la pensie, pentru limita de vârstă. În același an, la conferința profesorilor de Teologie ținută la Stâna de Vale, a primit asupra sa redactarea manualului de *Drept canonic* pentru Academiiile noastre teologice. S'a și apucat de lucru și a adunat un imens material, dar de scos nu a scos decât un volum de Prolegomene. Restul numai în parte e elaborat și cine știe când, în a cui

redactare și în ce împrejurări, poate după definitivarea codificării la care se lucrează cu atâta zor, va vedea lumina zilei? Îi dorim Bisericii noastre, să-și găsească barbatul, care mergând pe urmele lui Felician Bran, în ce privește sânguința de adunare a materiei și dragostea subiectului, să-i dea mult așteptată și complectă lucrare de *Drept canonic*.

Din retragerea dela județ, Bran a mai venit pe vre-o doi ani în serviciul diecezei Lugojului, în calitate de primnotar consistorial și rector al Internatului eparhial, dar nu peste mult s'a retras definitiv. Era mult preocupat de îngrijirea sănătății. Până ce aceasta îi permitea, îl mai vedeam pe stradă la aer și la lumină; erau însă perioade lungi, când fatal era lipsit de aceste două elemente ale vieții pământești. Atunci dacă se mai găsea un prieten să-l viziteze, îl vedea, încolo era total izolat. O soră, cea mai mare dintre cei șase copii, se găsește și ea bolnavă în patria lor, la o rudă.

Viața oricărui om are aspecte de ascensiune și depresiune. Și viața fiecărui om are momente, de multeori de neînțeles, determinate de un complex de împrejurări, fără de a căror exactă cunoaștere nimeni nu poate stabili răspunderi sau merite. Numai Acela, care știe și vede toate ale noastre, încă dela neînțelegere până la ultima suflare, numai Acela ne poate fi drept Judecător.

Harnicia de albină a lui Felician Bran la adunarea materialului și la scris o dovedesc,

între altele, că el a făcut singurul studiu complect de bibliografie a publicațiilor periodice bisericești dela noi, el a făcut singurul Index la gazeta oficială a diecezei Lugojului și la jubileul de 40 ani al Unirei el i-a trimis un vast studiu cu un repertoriu de tot ce s'a publicat în aceea gazetă timp de 40 ani. Nu a putut fi publicat acest studiu, cum nici altele, d. ex unul foarte interesant în legătură cu Nepătata Zămislire în Biserica românească.

Dacă totuș au fost momente, în cari Felician Bran nu se mai găsea pe sine, dacă amurgul vieții pe el ni-l prezintă sub alt aspect decât epoca de ascensiune, cine dintre noi ar pretinde, că își poate asuma rolul de drept judecător, deslegător al enigmelor pe cari le prezintă viața? Și ce mai importă în fața eternității, decât inima înfrântă și spiritul umilit? În privința aceasta, viața decedatului, în ultima ei perioadă ne dă cel mult perfect exemplu: „Jertfă lui Dumnezeu, spirit umilit, inimă înfrântă și umilită Dumnezeu nu va urgisi...”

Frate în Hristos Feliciane, ai scăpat de suferința lui Dumnezeu te-a chemat la sine, acolo unde nu este alegere de persoane, unde nu este scârbă nici întristare, nu este întonerec, numai lumină curată! Noi, frații tăi, și Biserica pe care ai servit-o, cu durere ne despărțim de tine. Dar îți vom păstra numele, vom cuprinde numele tău în rugăciunile noastre, ca Cel de Sus să-ți facă parte cu dreptii și să-ți dea cununa neveștejită a mării!

Odihnească în pace!

sta a avut față de noi „o atitudine irenică“. Să-l înțeleagă cine poate.

Ar fi fost mai bine, poate, să nu încheiem concordat și să lăsăm deschisă poarta pentru toate neînțelegerile și certurile cu Roma? Din spusele d-lui Crainic aceasta ar urma. Dar ceva mai sus, în frumoasele coloane în care se revarsă elogiul la adresa Papei, tot domniasa ține să ne spună că nu e bine să te încieri în luptă cu Papalitatea. Ne poate sluji de învățătură Germania. Di Crainic, deși este naționalist etnocrat, nu socialist, este nițel-nițel și național-socialist. Totuși se vede nevoit a scrie textual: „A isbutit Germania în lupta contra Vaticanului? Da, într-o infimă măsură, întrucât a distrus formațiile politice catolice dinlăuntrul țării. Și atâta tot. Dar catolicii germani tot dela Vatican primesc directivele. Ceeace însemnează că *Plus XI a eștit biruitor din această luptă*“. Mai mult decât atât: „Conflictul Germaniei cu Vaticanul a avut o repercusiune cu totul nebănuită: întărirea catolicismului în Franța“. Nu numai în Franța adaugem noi, ci și în Anglia și în Statele Unite. Ei bine, pentru birnița în conflictul cu Germania, nu de Sf. Părinte provocat, Plus XI e „o personalitate de mare linie“, iar dacă face concordat cu noi ca să încunjure orice pricină de conflict, să chiamă că „n'are atitudine irenică“ — și apoi mai pretindem că suntem serioși, oameni de convingeri, nu ca d. Herriot al Franței pe care d. Crainic îl ironizează!

De ce însă d. Crainic se înversunează într'atâta împotriva concordatului? Iată de ce: „acesta e motivul în plus al marelui discordii ce s-a ațâtat între Români noștri din Ardeal, uniți deoparte, ortodocși de cealaltă“. La nevoie, d. Crainic se face și naiv. Fiindcă d-sa știe poate unele lucruri pe care se face a le uita. Știe că discordia pomenită e mai veche decât concordatul. Ea a început exact în clipa când unele înalte fețe ortodoxe au declarat urbi et orbi că „nu-și vor da odihnă oaselor“ până ce nu vor sfărma pecețile dela Alba-Iulia și nu vor înghiți pe toți uniții din țară. Pornind ei cu toată tăria la așa ispravă, nu era firesc ca uniții să le stea împotrivă? Trebuia numaidecât ca ei să se lase mâncați fripți fără a crâcni măcar, pentruca d. Crainic să nu-i acuze de „discordie“? Ar trebui să fim cât de cât serioși!

A doua pricină este una din sfere mai înalte: „Incadrandu-i total, prin concordat, în universalismul catolic, Vaticanul a înțeles să facă din Români noștri uniți instrumentele lui de luptă împotriva ortodoxiei și de catolicizarea neamului românesc. *Lucrul acesta trece cu totul dincolo de prevederile concordatului și decurge direct din îndrumările pe care Vaticanul le dictează credincioșilor săi din țara noastră*“.

— Dumnezeu să mai înțeleagă pe teologii noștri ortodocși! Se reped la concordat pentru lucruri despre care înșiși spun că n-au de-aface cu concordatul, ci „decurg direct... etc.“ din altceva. Logică și consecvență, nu glumă! Să nu ne oprim însă aci. Ci să ne întrebăm serios, dacă e nevoie de vreo „îndrumare directă“ pentruca uniții să aibă dorința de a vedea pe toți Români în legături de credință cu Scaunul lui Petru? Nu e firească această misiune a lor? Atunci, de ce să atacăm pe Papa și concordatul pentru un lucru care izvoiește direct din esența credinței?

D-lui Crainic i-se pare că „Vaticanul nu poate vedea cu ochi buni ortodoxia“. De ce? Fiindcă ea e singura formă de creștinism autentic, care a păstrat neatinsă învățătura sinoadelor ecumenice... Atâta vreme cât mai există pe pământ biserică ortodoxă, înseamnă că există măsurătoarea justă după care se vede

cât s-a depărtat catolicismul de creștinismul ecumenic. Existența ortodoxiei jenează Vaticanul“. — Așadară „ortodoxia a păstrat neatinsă învățătura sinoadelor ecumenice“. Da, afară de a celor două dintâi cari au formulat în dogmă „Crezul“ cu: *εις μίαν άγιαν καθολικήν και άποστολικήν εκκλησίαν* (una, sfântă, catolică și apostolică Biserică). Ca să nu vorbim de Scriptură, unde se spune limpede: „Tu ești Petru și pe această piatră volu zidi Biserica mea“, nici de troparele noastre ortodoxe care numesc pe Petru piatră a credinții etc. Dar atunci cum rămâneam cu „măsurătoarea justă“ a creștinismului ecumenic“.

Aceste lucruri le știe și d. Crainic. Dacă totuși afirmă că „existența ortodoxiei jenează Vaticanul“, o face fiindcă nu găsește nici o altă explicație reală „neconținutelor tentative de catolicizare a țărilor ortodoxe. Altfel, ce rațiune are această propagandă? Nu e încă pământul plin de sute de milioane de oameni, cari n-au ajuns să cunoască lumina lui Hristos? Nu sunt ei vrednici de toată atenția organizației planetare a catolicismului?“

Observația nu e originală. Se găsește în „Mein Kampf“ și în multe discursuri ale Führerului. La el e explicabilă: d. Hitler n-a „aprofundat teologia nici o jumătate de an“, adevărat nici atâta cât se cere „pe aici prin orient“ — ne asigură d. Crainic — dela un „mare ierarh“. Este însă de neînțeles să o repete un teolog, un profesor de teologie universitară. Acesta știe ceva mai mult, în materie, decât un oarecare megafon național-socialist. Știe că da, într'adevăr „existența ortodoxiei jenează Vaticanul“. Ca și existența luteranismului, a calvinismului, a baptismului și altor secte creștine. Vaticanul vrea într'adevăr ca toate acestea „să fie una“, cum a poruncit Mântuitorul. Se simte dator să facă tot ce poate în acest scop.

Nu uită, de sigur, nici „milioanele de oameni cari n-au ajuns să cunoască lumina lui Hristos“. D. Crainic însuși recunoaște acest lucru. „*E adevărat*“ — scrie d-sa — *că Biserica română lucrează mult în această direcție*“. Și cât de mult încă! Dar răvna și dragostea ei se îndreaptă în primul rând spre creștinii cari au sfâșiat unitatea Bisericii. Așa a poruncit Mântuitorul. Acuzat de „cărturari“ că scoate dracii cu domnul dracilor, Isus le-a răspuns: „Cum poate Satana să scoată pe Satana? Dacă o împărăție se desbină — face schismă în cazul nostru — nu poate dănui“. Creștinismul e o împărăție, ortodox vorbind. Ca să poată înalța, trebuie înainte de toate să fie una, să nu aibă schisme în sânul său. Cum va putea da roade întregi misionarismul planetar catolic, când el este hărțuit la el acasă de ortodoxie și de celelalte confesiuni creștine? Ce trebuie să zică, la vederea acestei dureroase dihonii, necreștinii cărora misionarul catolic le duce „lumina lui Hristos“? Și ce alta ar fi puterea de pătrundere și de cucerire a acestei lumini, dacă toți creștinii ar fi una, o turmă și un păstor! — Iată dar că este tocmai în interesul răspândirii evangheliei silința Romei de-a da pâinea credinței mai întâi fiilor, creștinilor, și numai după aceea altora, după vorba Scripturii dela Matei 15, 26.

De încheiere, mai am o nedumerire privitoare la „trivialitățile verbale și grosolană de cugetare“ pe care d. Crainic le găsește în publicațiile ortodoxe, care ridică această acuză, nu caută de loc să o și dovedească. Nu găsec nicăiri reproduse mostrele de „limbaj agresiv și grosolan“ de care se plâng. De ce? Poatecă nu sunt. Eu unul mai citesc câte ceva și din ceea ce scriu ei și mărturisesc că nu găsec întemeiată acuza. Mai mult și mai rău,

văd că din parte ortodoxă e atacată de aurit chiar și o carte de mare valoare pe care a scris-o, de când s'a făcut arhimandrit Bonteanu, sub titlul: *Orașul un păstor*, cu toate că nici un om de credință nu va găsi în ea nimic „trivial“, „grosolan“ și nici „agresiv“ la adresa ortodoxiei. Cine poate crede, în astfel de confirmări gratuite a d-lui Crainic?

Și de, dacă ortodocșii cer „serioși convingerilor“, cerem și noi, ortodocșii vrem unirea, consecvența și obiectivitatea ideilor și mai ales recunoașterea consecvențe la personalități cari prin personalitatea lor depășesc granițele locale.

Vox Ortodox

Criza cetitului. În valoroasa revistă *Literare* din Turda (nr. 1—2 din anul p. p. Teodor Mureșanu are o însemnare de mai sus. Se stăruie asupra alarmei întemeiate — că la noi, mai nou, nu se citește; nu se caută și nici nu se cumpără de oarecare valoare și prestigiu. Și apoi și părerea d. Gh. Calinescu asupra cauzelor deretitorilor. Căi cauze, după *Jurnalul* (An I, nr. 2), unde scrie d. G. Călinescu următoarele:

1. Familia română nu are nici o cariera intelectuală... Tinerii sunt crescuți ostil culturii.
2. Părinții sunt ei înșiși tori, văd în lectură o cheltuială și o obprisos. Profesorii (nu toți, dar foarte mulți) citesc, sub diferite pretexte, nimic. În general și excepții) profesorii nu citesc.
4. Școlare, așa cum sunt alcătuite, propagă față de scrisul contemporan.
5. Sub diferite texte, persoane și publicații ridiculizează pe toți scriitorii contemporani, deplăcadența literilor deși suntem într'o epocă toare..
6. Scriitorii se boicotează unii prin reviste, bătându-se fără rațiuni. Critica derutează pe cititor, întrucât un critic declară că o carte e slabă, vestese genială... Cititorul a pierdut ordere în critică.
8. Criticii de azi, deși n'au suficientă suprafață socială, în cu deținătorii din trecut ai acestei oc Tinerii țin prea mult să devină iluștrichip și prea puțin să se convingă întâi crea. Ei primesc cu dispreț, ba chiar cu avis al criticului, și se unesc împreună publicații semnate de nume atât de necunoscute încât publicul... se sperie și ntește.
10. Editorii, făcând ei înșiși reclamelor, fără a consulta pe critici, au obiceiul cu ideea că o carte e o distracție o după amiază.
11. Editorii, văzând în de cărți o simplă „afacere“, au lansat de volume fără nici o valoare care a orice încredere în literatura română. 12. mul burghezii românești de azi, e și ea a scăderii lectorilor. Lumea „bine“ afu nu cunoaște literatura română și se într e posibil să găsești interes într'un aut. Numărul de cărți și reviste franceze ca fac la noi e scandalos de disproportionat. *nouvelles littéraires* și *Marie-Claire* se masa aceluia care n'a cumpărat nici od vistă română..

Așa d. Calinescu. Noi am mai a număr la catastrofa pricinilor răului și multa pierdere de vreme cu excesive e zice, a slăbit enorm sensibilitatea genera turărești ce se ridică, față de finețele ales și a cugetării.

Cetiți și răspândiți „UNI“

altul. Firește că, afară de cazul imposibilității fizice, nici aceștia nu pot fi respinși. La nici o întâmplare însă să nu treacă Săptămâna Patimilor fără ca preotul să-și aleagă o zi pentru bolnavii și lehzule, cari nu pot părăsi casele. Aceasta zi să o publice în Biserică în Dumineca Floriilor. Am încercat acest program și am văzut că-i bun. (Pr. Aron Ignat).

Știri mărunte

Personale. Ven. Ordinariat clujan a făcut mai nou următoarele numiri: pâr. *Teodor Lungu*, parohul Bociului, a fost trecut, în aceeași calitate, la Hodișu, iar pâr. *Cornel Hossu*, administrator parohial în Cristolțel, a fost numit paroh tot acolo.

Praznicul național dela Alba Iulia. Lunia trecută s'a ținut cu deosebită strălucire și cu peste 10.000 de participanți, o impunătoare adunare în cetate Bălgradului, spre a prăznui împlinirea unui an dela publicarea noiei constituții sub care trăim. Punctele culminante au fost cuvântările celor doi mitropoliți ai Ardealului: I. P. S. *Nicolae* al Sibiului și I. P. S. *Alexandru* al Blajului. A impresionat adânc mulțimile îmbrățișarea frățească a ierarhilor ortodocși și uniți de dincoace, prezenți cu toții la sărbătoarea din cetatea lui Mihaiu Viteazul. — Fie acesta un început fericit prevestitor de mai bine pentru un viitor apropiat!

Brazde în ogorul Agru-lui bihoorean. La *Holod*, nu de mult, *Cercul agrar*, deacolo sub conducerea devotatului d. *Alex. Văcărescu*, a aranjat o foarte izbutită *serbare* religioasă culturală. Program variat și select: după imnul regal, cântat de elevii școlii primare (conduși de d. inv. T. Bondar) și cuvântul de deschidere al preș. *Alexandru Văcărescu* au urmat declamări, conferințe (dd. Toma Pantea și T. Santău, inv. în Vintiri), dansuri naționale și puncte de cor (sub conducerea d. T. Bondar), încheindu-se cu vorbirea ocazională a pâr. *Victor Ghergaru* din loc. — La slujba de seara mai mulți frați în Hristos (C. Marian-Rogoz, G. Pantea-Mociar, Alex Ciurdariu-Vintiri) au oficiat „Binecuvântarea euharistică” la sfântul altar împodobit splendid cu flori, de dna *Aurica Ghergaru*, soția preotului local. Răspunsurile le-au dat agriștii holodeni, susținuți și de dd. inv. T. Bondar, T. Santău, Gh. Solomia și dș. *Florica Flonta*, inv. în Dumbrăvița mică. Predica ocazională a rostit-o pâr. *E. Pantea* din Mociar. — Cu acest prilej au fost felicitați și preoții *Victor Ghergaru-Holod* și *C. Marian-Rogoz*, numiți parohi de ierarhul eparhial. (av).

Strădanii vrednice de toată lauda. În parohia *Ocnîța*, unde păstorește părintele *Aron Ignat*, s'a înființat *Agru* în 1933, luna Decembrie. Deatunci în fiecare Duminecă din Postul Paștilor și al Crăciunului s'au ținut în cadrele Agrului local ședințe populare, cu rost cultural-moral. Conferențieri au fost: preotul local și învățătorii, apoi notarul, medicul de plasă, medicul veterinar și agronomul regional. Anul acesta au avut loc până acum patru astfel de ședințe. — Agru din *Ocnîța* are 134 membri ajutători și are 1340 de lei cari se vor folosi pentru cumpărarea de cărți bune. — Cu Dumnezeu înainte!

Casa luminii. Așa se poate numi cu drept cuvânt sfânta *Mănăstire dela Nicula*, despre care ultimul număr al *Curierului Creștin* dela Cluj aduce informații dintre cele mai măgătoare. — Încrestăm și noi amănuntele: În cursul anului trecut s'au slujit aci 428 sf. liturghii, s'au rostit 94 predici; s'au făcut 1942 cuminecări de-ale căsenilor și 13094 de-ale stre-

inilor. Cei doi ieromonahi ai mănăstirii (pâr. egumen *Leon I. Manu* și pâr. *M. Fogaș*) au ținut 9 misiuni sfinte cu 82 cuvântări și 4018 cuminecări. Au mai ținut apoi două serii de exerciții spirituale pentru preoți (24 meditații 105 cuminecări); o serie de exerciții de 8 zile pentru călugări, alta tot de 8 zile, pentru călugărițe, 57 meditații, 900 cuminecări). Tot la activul apostolic al acestei mănăstiri sunt a se trece și cele 16 vizite misionare cu 24 predici și 1451 cuminecări. Ceeace înseamnă că prin strădania Părinților Ieromonahi dela *Nicula* au fost apropiate de Masa Domnului peste 21.000 suflete.

Bucurie mare la Copăcel. Păstorită interimar, vreme de mai multe luni, de pâr. *Dr. Leon Sârbu*, duhovnicul Seminarului Teologic din Blaj, fruntașa parohie din Țara Oitului, *Copăcel*, satul de naștere al fostului mitropolit *Vasile Suci*, și-a primit sărbătorește, în ziua de Întâmpinarea Domnului, noul său păstor sufletec în persoana pâr. *Dumitru Sălăgeanu*, fost preot la Bucium. Adus în triumf, cu escortă de 20 călăreți din *Copăcel* și însoțit și de 12 căruțe din Bucium, pâr. *Sălăgeanu* a fost întâmpinat în capul satului cu poartă împodobită cu brad, mulțime de popor și școlărime cu stegulețe naționale și papale, iar în comună cu urări de bun venit și entuziasm sincer. Introducerea la biserică a făcut-o pâr. vicar *Brumboiu dela Făgăraș*. La această bucurie a unei parohii întunecată câțva timp de pescuitori în turbure, a participat și lume din vecini, săteni și intelectuali (pâr. *Socol* din *Berivoii Mari*, pâr. *Radu* din *Berivoii Mici*, pâr. *Ilie Cismașiu* din Bucium, d. *Boar*, avocat în *Făgăraș*, d. *Gh. Bica*, inv. dir. în Bucium, ș. a. — Doamne ajută.

Locale. Dumineca viitoare, a treia din *Pasesimi*, va predica în catedrală pâr. *Dumitru Neda*, prof de teologie.

— Aniversarea *Noiei Constituții* a fost prăznuită Lunia trecută de toate școlile din loc print'o *serbare* cu program comun, desfășurat în sala de gimnastică a liceului de băieți. Conferința ocazională a rostit-o pâr. *Jacob Borcea*, profesor la liceul „*Sf. Vasile cel Mare*”. Cu totul au fost zece puncte de program, cuprinzând: declamații (*Grigorie Pop*, *Ștefania Spăniol*, *Antoaneta Ghițiu*), arii naționale la acordeon (*Gelu Clopoșel*), doine (cântate de *I. Mihaiu*), dansuri naționale și două puncte de cor sub conducerea dnei *Veturia Popa* (corul liceului de fete) și pâr. *Celestin Cherebețiu* (corul acompaniat de orchestra Școlii Normale de băieți).

Premii literare. Pâr. prepozit *Alex. Breban* dela *Baiamare* și d. *Dr. Ioan Baltescu* dela *Timișoara*, au pus la dispoziția *Agru-lui* sumele necesare spre a se premia cu câte 5000 (cinci mii) Lei mai multe lucrări literare potrivite tineretului nostru. Comitetul de direcție a aflat vrednice de premiu următoarele manuscrise intrate la concurs: 1. *Ținereșă curată* de *Tóth Tihamér* (trad. *Emil Tatar*, protopop). 2. *Boy*, roman de *P. Louis Coloman* (trad. *Nic. Fântânanu*, profesor). 3. *Fii bărbat, tinere!* de *P. Olasz* (trad. *Cornel Papiu*, preot). 4. *Căile pierzării*, roman de *Sabin G. Truția*, preot. 5. *Grăuntele de muștar* de *V. Flueraș*. — Au fost premiate în afară de concurs lucrările: *Școala caracterului pentru tineretul român* de *Dr. T. Păteș*, preot-căpitan, (Premiu: 3000 Lei) și *Crucea dela santinelă* de *Dumitru Teiușan* (premiu: 2000 Lei). — Așteptăm acum să le vedem date publicității.

Unirea în Lituania. Revista polonă *Orlens*, în numărul său de Ian. c., are o încreștare din care aflăm că în *Lituania* s'a format un nucleu de *Ruși uniți* al căror număr se urcă acum la 1104. Pentru aceștia este la *Kaunas*, Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

capitala *Lituaniei*, un episcop de rit răsăritean slavonesc, pâr. *Petru Bucis*, cu un preot, un diacon și un cântăreț de acest rit. Slujbele religioase după rânduiala răsăriteană se săvârșesc zilnic în biserică *Sf. Mihail Arhanghelul*, și la fiecare Miercuri în mănăstirea *Părinților Mariani* se țin conferințe tratând subiecte religioase de cele mai multe ori din partea pâr. episcop însuși. La *Charbin*, doi tineri Ruși, *Apolonius Katkov* și *Gleb Brianczaninow*, terminându-și studiile secundare în liceul catolic din *Charbin*, au intrat în ordinul *Părinților Mariani* de ritul răsăritean și-au făcut, în 4 Decembrie, voturile religioase. (Fw)

„Încă un record” Sub acest titlu înregistrează zările franceze sf. Liturghie solemnă pentru militari slujită deunăzi în Paris, de praznicul *Sf. Barbara*, în biserică dedicată acestei sfinte care-i patroana artileriei. Se insistă adică, și cu drept cuvânt, asupra faptului că erau de față la sf. slujbă pomenită, nu mai puțin de 25 generali și 55 coloneli; apoi: generalul *Maurin*, inspectorul general al artileriei franceze, un fost ministru de războiu, directorul școlilor superioare de artilerie, ministrul de finanțe și un foarte mare număr de ofițeri. — Printre uniforme care de care mai scilpitoare atrăgea atenția obștească rasa cafenie a unui călugăr franciscan simplu, modest și desculț — pe vremuri ofițer de marină.

Spre știre. Direcțiunea publicității din *Subsecretariatul de stat al propagandei* pune în vedere tuturor particularilor și instituțiilor particulare, că toate cererile ce-i sunt adresate trebuiesc să fie timbrate (8+1). Celor netrimbate sau insuficient timbrate nu le va da curs, decât dacă se va plăti taxa îndoită, prin aplicarea de timbre mobile, conform art. 41 din legea timbrului și a impozitului pe acte și fapte juridice.

Aviz. *Institutul Surorilor de Ocrotire din Cluj* (Calea Moșilor No. 27), aduce la cunoștință că anul acesta admiterile pentru anul I. se fac la 1 Aprilie. — Candidatele sunt rugate a-și înainta de urgență cererile și următoarele acte: de naștere, doveditor că împlinesc 18 ani, de cetățenie, școlaritate (de cel puțin 4 cl. secundare), moralitate și medical. — Toate elevele sunt bursiere, întreținerea gratuită, însă uniforme și cărți primesc pe eleve. Durata cursului: doi ani și jumătate. Se apelează la elemente serioase, cu suflet, dornice de a îmbrățișa o carieră demnă și frumoasă. După absolvire devin funcționare de Stat, cu leafă începătoare de 3500 Lei și vor fi imediat numite în post.

Diracțiunea.

Oficiul parohial român unit din *Voiniceni*

Concurs

Consiliul bisericii române-uite din *Voiniceni* (jud. *Mureș*) publică concurs pentru ocuparea postului de cantor la biserică, cuterminul de 30 Martie 1939, pe lângă următoarele retribuții:

1. Locuință în natură, și toate clădirile economice, în stare bună. Grădină 1/2 jug. închisă cu gard de scânduri — 2. opt (8) juguri pământ arător și cositor. — 3. A treia parte din stola îndatinată.

Toate impozitele și taxele le plătește un fructuarul. Reparațiile mai mici la clădiri le face cantorul, iară celea mai mari, biserică. Să poartă teste dela concurenți să știe organiza și conducă corul cu tinerimea adultă și elevii școlii primare, de așa ca să se poată prezenta la biserică. — De spese biserică nu se îngrijesc.

Concurenții să-și înainteze cererile până la termenul de mai sus, provăzute cu următoarele documente: a) Certificat că e român-unit; b) Diplomă de cantor dela vre-un curs de cântăreți din Blaj sau Cluj; c) Certificat de moralitate dela preot, trimis direct oficiului parohial din *Voiniceni*, posta *Târgu-Mureș*.

Voiniceni, la 25 Februarie 1939.

Consiliul bisericesc